

IZ NAŠIH ŽUPA

IZ GLAZBENOG ŽIVOTA ŽUPE I SVETIŠTA MAJKE BOŽJE BISTRICKE

Svetište MBB. već niz godina priređuje glazbene programe u pojedinim prigodama, kako bi i ono dalo mjesta zbornoj i klasičnoj glazbi, pored nezamjenjivog pučkog pjevanja u misi i crkvenom zborovanju.

Tako su kroz posljednjih desetak godina izvodili programe zborovi, solo pjevači, nastupi s recitalom uz instrumentalnu glazbu, instrumentalni koncerti i instrumentalna pratnja solo pjevača.

Programe su davali:

Collegium pro musica sacra, crkv. pjevački zborovi iz Granešine, Molvi, Sv. Marije i Sv. Petra iz Zagreba, a prigodom izvođenja Glasnovičeve trilogije Tomislav-Trpimir-Domagoj, a na tekst svećenika prof. Mirka Validžić, pjevali su zborovi Knežije, Sv. Petra, Zagreb i Čučerja, pod ravnanjem Zlatka Foglara, Nastupila je sopranistica Blaženka Milić solo programom. Također je nastupio i vokalni oktet »Zagreb«, pod vodstvom prof. V. Glasnovića. Bilo je i još takvih nastupa. Prigode su bile — Otvorenje hodočašća, Zahvalnica ili koja druga zgoda.

U novije vrijeme češće nastupa pomlađeni bistrički crkveni zbor, nekada pod imenom »Tomislav«, izvodi zborne kompozicije, čuva tradiciju lijepog zbornog pjevanja u Mariji Bistrici i pomaže župskom pučkom pjevanju.

Prošla je godina bila nešto bogatija izvođenjem klasičnih djela, tako da su održana dva koncerta. Za obljetnicu »Gospa Velikoga Zavjeta« održali su koncert Branka Katulić-Kruha, gitara i Vjekoslav Lacković, flauta. Bilo je to 7. rujna, s ovim programom:

Antonio Vivaldi: SONATA br. 2 C-dur
preludij adagio
allegro assai
sarabanda adagio
allegro

G. F. Händel: SONATA br. 2 G-mol
largetto
andante
adagio
presto

Fernando Sor: MENUET op. 22 C-dur
solo gitara, Branka Katulić-Kruhak

Antonio Diabelli: DREI STÜCKE
polonaise
andante con moto
marcia/allegro
Slijedila je pauza

J. S. Bach: SONATA br. 4 C-dur
andante
allegro
adagio
menuet I
menuet II

Leonhard de Call: 9 varijacija za flautu i gitaru

Luis de Narvaéz: Varijacije na španjolsku narodnu pjesmu »Guardame las vacas«

solo gitara Branka Katulić-Kruhak
G. Ph. Telemann: SONATA br. 2 C-dur
adagio/allegro
largetto
vivace

Program je bio izveden u bazilici u nedjeljno poslijepodne na zadovoljstvo oduševljenog slušateljstva, jer je to bio vjerojatno prvi koncert ovakve vrste u bazilici bistričkoj. Bila je to lijepa večer meditacije uz dobro izvedenu i darovanu duhovnu glazbu.

NEDJELJA ZAHVALNICA

Došla je, kroz više vremena najavljivana nedjelja zahvalnica. Od ranog jutra stizali su brojni hodočasnici, iako vremenske prilike nisu bile naklone. Kišilo je.

No vrijeme je poldanje svete mise. Za tu misu spremao se poseban program — koncert naših zagrebačkih umjetnika. Dio programa trebao je biti prije mise kao duhovna meditacija i priprava za misu, ali iz objektivnih razloga nije održan. Gđa Katulić-Kruhak bila je nenadano spriječena. Tada se učinila priprava za misu svetišnim duhovnim programom, kako se to i inače provodi.

Za vrijeme mise nastupio je mladi bistrički crkveni zbor, koji je nastupio naizmjenice s pučkim pjevanjem. Vrlo lijepi program pjevanja kroz misu izgledao je ovako:

»Čuj nas, Majko« zanosno sav prisutni narod

»O pruži mile ruke« (V. Novak) — zbor

MISA VIII, koralna — zbor

Slava »Radujte se narodi« (božićna)

Psalam — »Slavite Gospoda« (I. Peran) — zbor

Prikazanje »Ljiljane bijele«

Pričest »Uzmite jedite«

»O Bože, nisam vrijedan«, (J. M. Haydn) — zbor

Slijedio je himan zahvale iz sveg grla i svega srca vjernih hodočasnika, »Tebe Boga hvalimo«, zatim »Zdravo Djevo«, te, »Sav raj te slavi, kraljice«, J. Obersteiner — zbor.

Tako je završila svečana misa zahvalnica Bogu i Majci Božjoj.

Nakon mise slijedi drugi dio koncerta, njegov najljepši dio, jer nastupa Maks Emanuel Cencić, dječak od deset godina, nazvan »čudo od djeteta«. On pjeva sopran, a prate ga Vjekoslav Kacković, flauta i Maksimilijan Cencić, otac maloga pjevača, orgulje.

Za taj je koncert vladalo veliko zanimanje, pa je svetište i svetišni prostor bio prenatrpan hodočascima i domaćim vjernicima.

Evo programa koji su izvodili naši umjetnici:

J. S. Bach: JOHANNES PASSION

Aria »Ich folge Dir« — sopran, flauta, orgulje

W. A. Mozart: USPAVANKA — glas, orgulje

W. A. Mozart: TU VIRGINUM CORONA

Aria iz moteta — sopran, orgulje

G. Faure: PIE JESU (Requiem) — sopran, orgulje

Ch. Gounod: AVE MARIA

sopran, flauta, orgulje

Iako je to program klasične glazbe i moglo bi se pomisliti da prisutna publika neće biti zainteresirana za tu vrstu glazbe, ipak se vidjelo da su s pažnjom pratili koncert i svaki puta burnim pljeskom nagradili izvođače, pogotovo malog simpatičnog MAKSA. Veću količinu njegovih fotografija ljudi su ponijeli sa sobom i zahvalno govorili: »... to se isplatilo čuti i vidjeti, doživjeti«.

Oproštajnu riječ uputio je hodočascima i zahvalu izvođačima koncerta, župnik, uz želju, da bude još ovakvih glazbenih susreta u svetištu Majke Božje Bistričke.

S. M. Rahela DOLOVSKI

DESETA OBLJETNICA SOLINSKIH SLAVLJA

Crkva u Hrvata slavila je kroz devet godina svoju trinaeststoljetnu povijest. Slavlja su započela u Solinu 1976. a kulminirala su Nacionalnim euharistijskim kongresom u Mariji Bistrici 1984. Krug slavljenja i razmišljanja o svojim počecima, o svojoj burnoj, teškoj i časnoj prošlosti naša Crkva je zatvorila ondje gdje je i počela, u Solinu na Gospinu Otoku 14. IX. 1986. Zaključno slavlje sastojalo se je od sv. mise s krštenjem preko 60 djece, od svečane akademije i bdijenja u subotu 13. IX. i od svečanog velezboru u nedjelju 14. IX.

S vodom iz rijeke Jadrta u lijepo subotnje popodne krstio je kardinal Kuharić mlade Hrvate iz raznih dijelova Južne Hrvatske. Vodom iz iste rijeke bili su kršteni prije trinaest stoljeća i prvi Hrvati. Rijeka Jadro je naš hrvatski Jordan. Pjevanje solinskog dječjeg pjevačkog zbora za vrijeme sv. mise i krštenja vodila je časna sestra katehista Dolores Brkić.

Na svečanoj akademiji u crkvi Gospe od zdravlja u subotu 13. IX. bili su prisutni i crkveni i društveni uglednici iz Zagreba, Dalmacije i Splita. Program akademije sastojao se je iz govornog i glazbenog dijela. Govorni dio bili su pozdravi (Kuharić, Franić, Svete...), a u glazbenom su bila zastupana tri načina pjevanja: pjevanje jednog mješovitog župskog zbora, jednog dječjeg zbora i zbora pjevača tradicionalnog crkvenog pučkog pjevanja. Za pjevanje na akademiji mješovitog župskog zbora Gospe od zdravlja, što ga vodi o. Stanko Romac, najblaže što možemo reći je to da smo taj zbor imali prilike slušati mnogo puta u brojnijem sastavu i s mnogo boljim izvedbama. Zbor je otpjevao četiri skladbe: iz Händelova »Mesi-je«, Terrabugiovu »Tu es Petrus«, Grđanovu »Proslav-jeće se Krist« i Rossattijevu »Svečan glas«. Dječji zbor župe sv. Roka u Splitu pjevao je dobro, upravo odlično, gotovo kao nikad od tada. Zborom je ravnala č. s. Ž. Ceko, a za orguljama je bio župnik prof. don Ivan Grubišić; otpjevali su dvije skladbe: Marovićevu »Zvonite zvona Gospe od Otoka« i »Zbor Hrvatica« iz opere *Porin* Vatroslava Lisinskoga.

Muški crkveni pjevački zbor iz Vranjica (za ovu zgodu nešto i pojačan) pod ravnanjem Tome Bulića i Mirka Mikelića izveo je dva tradicionalna pučka napjeva iz liturgije Velikog tjedna: »Ispovidajte se Bogu bogova« i nekoliko zaziva iz »Litanija za križem«. U pjevanju ove druge skladbe pridružili su se svi prisutni i taj napjev ostavio je najdublji dojam na sve, — a bilo je i suza. Nastupe zborova je organizirao i kroz program akademije vodio dr. Petar Zdravko Blajić. Bdijenje na Gospinu Otoku počelo je u 21 sat, predvodio ga je nadbiskup Franić, i trajalo je od iza pola noći. U bdijenje su se uključili neokatekumeni iz Solina i Splita. Pjevanje je predvodio muški zbor iz Solina, psalme su pjevali neokatekumeni, a solističke dionice don Zdravko Blajić.

U nedjelju 14. IX. prije sv. mise koju je s ostalim biskupima i svećenicima predvodio kardinal Kuharić pred više od pedeset tisuća vjernika, Živko Kustić je promovirao knjigu zbirku soneta *Molitva za milost Slova* hrvatske novinarkice i pjesnikinje Smiljane Rendić. Sve sonete u dijaloškoj formi odrecitali su dr. P. Z. Blajić i dr. Božo Bulat. U njihovo recitiranje uključivao se je kao zvučna kulisa zbor tradicionalnog pučkog pjevanja iz Solina.

Kao što je motto Euharistijskog kongresa u Mariji Bistrici bio *Dođi, Gospode, Maranatha* na Klobučarevu melodiju tako je i ovoga u Solinu bio *Velika nam djela učini Svesilni* na Blajićevu melodiju. Ta dva zaziva često su se pjevala i ispreplitala da bi se pokazalo da je solinsko slavlje nastavak i zaključak onoga u Mariji Bistrici. A i inače, glazbeni repertoar je bio sastavljen tako da puk može što više sudjelovati i tako da puk nešto nova nauči i ponese s ovoga slavlja, zato se pjevalo i »Čuj nas, Majko« i Peranova »Pučka misa« i »Sva ljubavi mi, Isuse« i »Veselo, braćo, kliknimo...« i različiti zazivi, a sve prema novoj pjesmarici *Pjevajte Gospodu*. Pjevanje puka podržavao je i predvodio veliki mješoviti zbor od preko 180 pjevača iz Solina, Vranjica, Klisa, Mravinaca, Kućina, Kame- na i Stobreća. Zborom je ravnao časni starina Toma Bulić a za harmonijem je bila č.s. Dolores Brkić; sve pjevanje je organizirao, predvodio i solističke dionice pjevao mještani Petar Zdravko Blajić. Slavlje je završilo s »Lijepom našom« i »Zdravo Djevo«. Dobar razglasni uređaj omogućio je povezivanje brojnog mnoštva. Glazba je, zaista, ovoga puta povezivala sve prisutne i činila slavlje bitno svečanijim.

B.

GLAZBA NA HVARSKOM LITURGIJSKOM SIMPOZIJU

U gradu Hvaru na otoku Hvaru od 4—7. studenog 1986. o 50. obljetnici Prvog liturgijskog kongresa, održan je simpozij s temom: *Liturgijska obnova u Hrvata jučer, danas, sutra, 1936. Hvar 1986.* Za ovaj simpozij, s obzirom na broj sudionika, na obrađivane teme i na organizaciju, moglo bi se reći da je bio naš Drugi liturgijski kongres. Na simpoziju se okupilo preko 160 sudionika, odreda liturgijskih stručnjaka, liturgijskih praktičara, ljubitelja i poznavatelja liturgije i liturgijske problematike. Bilo je tu, dakle, nadbiskupa, biskupa, provincijala, provincijalki, profesora liturgike, drugih profesora, dušobrižnika, redovnika, redovnica, bogoslova i laika. Hvarska biskupija, odnosno hvarska župa, na čelu sa svojim biskupom msgr. Bezmalinovićem i osobito msgr. Joškom Šantićem sve su učinili da organizacija i odvijanje simpozija u svakom pogledu bude besprijekorno. O samom simpoziju bilo je i biti će još govora i pisat će se; naše je da ovdje ukratko istaknemo glazbeni vid simpozija.

Govoriti o našoj liturgijskoj obnovi, govoriti opširno o liturgiji, a ne govoriti i o liturgijskoj glazbi bio bi zaista veliki promašaj. I zaista, mnogi su se u svojim interventima »doticali« glazbe, ali su isticali da čemo o toj temi čuti opširnije u posljednjem predviđenom predavanju *Glazbena umjetnost u liturgiji* koje je povjerenjeno dr. Petru Zdravku Blajiću.

Rad simpozija započeo je i svako jutro započimao molitvom, uglavnom pjevanjem dijela dnevnog časoslova. Tri svečane liturgije bile su pravi religiozno-umjetnički doživljaj. Prve večeri je pjevao mješoviti zbor hvarske katedrale. Poslije večere bio je koncert na kojem su izvedeni izvorni pučki i liturgijski napjevi; pjevali su pučki pjevači »kantaduri« iz hvarskih župa. Bili su to uglavnom napjevi iz bogatih obreda korizme i Svetog tjedna, osobito oni iz poznate procesije »za križen«. Steta što su se u samo jednoj večeri željeli predstaviti svi i to s više napjeva tako da se sve oteglilo. Zanimljivo je bilo slušati napjeve od kojih su neki sigurno stari i više stoljeća; lijepo je bilo vidjeti uglavnom među starijim pjevačima i mlade koji vole svoju Crkvu i svoju starinu. Bila su to tri sata zvučnog pregleda povijesti crkvene liturgijske glazbe otoka Hvara. Preko svečane liturgije druge večeri pjevao je *Splitski vokalni oktet*; on je zapravo predvodio liturgijsko pjevanje na staroslavenskom jeziku. (Prve večeri sve je bilo na latinskom jeziku). Nakon večere u vrlo akustičnoj katedrali Splitski vokalni oktet održao je koncert liturgijske glazbe različitih stilova na latinskom, staroslavenskom i hrvatskom jeziku. Kroz program je vodio i zborom je dirigirao msgr. Petar Zdravko Blajić. U završnoj svečanoj liturgiji naglasak je bio na pučkom lokalnom pjevanju. To je pjevanje i poradi lijepih hvarskih napjeva i poradi sudjelovanja svih nazočnih vjernika na sve ostalo jako dojam.

U svojem predavanju, nakon kojega se razvila živa diskusija, Blajić je govorio o tome što Koncil i pokoncilski dokumenti traže od glazbe u liturgiji, kako on vidi stanje liturgijsko-glazbene prakse kod nas, osobito u Južnoj Hrvatskoj, a i naglasio je da je vrlo važan kako glazbeni tako i liturgijsko-glazbeni odgoj u prvom redu naših svećenika, a onda i svih ostalih poslenika na tom polju, tj. zborovođa, orguljaša, pjevača, katehista... Govorio je o vrijednosti i o funkcionalnosti (još uvijek) našeg tradicionalnog pjevanja, o zborovima, instrumentima, repertoaru, šansonama...

Simpozij o liturgijskoj obnovi u Hvaru bio je događaj ne samo za župu i otok Hvar nego za cijelu našu Crkvu. Vjerujemo da će se njegovi plodovi osjetiti u autentičnijem doživljavanju liturgije, kako Crkva i želi.

Petar Zdravko BLAJIĆ